

१८ वा. अध्याय

पान ३१ - = लोक, आ. - ४२९

(1)

१॥ अष्ट दशो ध्यायः ॥ १॥

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीगुरुवे नमः ॥ ॥ तं नमो हर्मप्रकाराः साद्विद्यावि
 धिविवेकाः कर्मधर्मप्रतिपादकाः जगन्नायका गुरुगया ॥ १ ॥ वरुणश्चिमादिमर्मा
 दाः त्याचा सेतु तुंगा विदाः तुंकारसावदानुवादाः ववादसंवादसंस्कृता ॥ २ ॥ तुंरा
 दृष्टिचा अर्कः तुंवेदगुहप्रकाशकः तुंचियेकला अंनकः व्यापकापक
 तुंचितुं ॥ ३ ॥ तुंचितुं विधिधानः तुंचितुं त्रेकां तुंचिमोनः पेका आनिजना
 दनः दोहा संहरा गुरुगया ॥ ४ ॥ तुंचितुं श्रीभागवताः तुंचि अर्थ तुंचिक
 विताः तुंचि अर्थ विवाधकतेः ॥ ५ ॥ तुंचितुं आकां ॥ ६ ॥ तुंचि आपु
 लिं उत्तरः परिसादहानि प्रस्तावरः ताविमा संनिभुरांतरः तुंचित्वक
 रं कोलिकां ॥ ७ ॥ कोलिकां श्रीभागवतिः श्रीकलकलपामृतिः तलो वरुणश्च ९
 मउत्पतिः यथा स्थिति सांगीतला ॥ ८ ॥ समदरांधा इंसुगमः सांगीतले
 ब्रह्मचर्यधर्मः गृहस्थाचे स्वधर्मकर्मः नित्यनेमसांगीतले ॥ ९ ॥ आतां अ

वि

१

१

ॐ दशाध्याइंकारः वा ए प्रस्थाश्च मत्तद्वत्ताः संन्यासधर्मं च निरोप
ताः स्वयंश्चाकुरुसांगता ॥ १॥ श्लोकः श्रीभगवानोवाच ॥ वनं विपि कुपु
त्रे युभार्या न्यस्य सहैव वा ॥ वनं वा वनविसेखां तश्च ताम्रं वा वनमादिष्यता ॥
दीका ॥ आता अनुक्रमेण निरूपणः ॥ वनप्रस्था च आतेन ताः त्वसी व
नानिधा वयकारणः आयुष्यत्तम विभाग ॥ १० ॥ आता आयुष्य पुरु
षमर्यादाश्रुताः त्वाचा त्रयभागा यः श्रुतः सा सटिकमल्लियातिः यनां
प्रतिनिधावे ॥ ११ ॥ निधावयव न प्रतिः भार्यादि उनी पुत्रावेहतिः आय
णनिधावे शाश्वतगतिः वानप्रस्थं वरावासा ॥ १२ ॥ भार्या साध्यापति व्र
तासतिः ईश्वरस्वरूपमालिपतिः भर्तारनिघतां वा ए प्रस्थः उषुत्रा प्र
तिराहेनां ॥ १३ ॥ सांतितां भर्तारसेवेसीः कुरुतां होतुं पाहेहि सिः उषुत्रा
रचरणां विहासिः ते स वे वनां सी आनावा ॥ १४ ॥ उषुत्रा स मे वे तः

वनिजाकाकारप्रसूः तैरौ स्त्रिका मां सि अखिलितः कावेदव्रतले
 आश्रमि ॥ १५ ॥ जोवानप्रसूवनवासीः तैरौ दृष्टगं निधरावीमान
 सीः नांतकावेकामक्रोधासीः हंतवत्प्राप्ति अवश्यं ॥ १६ ॥ श्रीकृ
 कंदमूलं प्रलेनेवमध्येवृत्तिप्रकल्पयता ॥ वसीतवक्रकंदवासतृण
 पण्डितिनानिका ॥ १७ ॥ श्रीकृ ॥ वृत्तिचंद्रमूलप्रकल्पेऽनेनिपुनलिरुतु
 काळेः तैरिअतिपवित्रनिर्मलः ॥ १८ ॥ वृत्तिचंद्रमूलप्रकल्पेऽनेनिपुनलिरुतु
 वासीवस्त्रेजागः वक्रकंदवासतृण ॥ १९ ॥ वृत्तिचंद्रमूलप्रकल्पेऽनेनिपुनलिरुतु
 कांपण्डितिनानिका ॥ २० ॥ वृत्तिचंद्रमूलप्रकल्पेऽनेनिपुनलिरुतु
 पणः करावेअखंडदंडायमान ॥ स्वयं नारायणसांगतु ॥ २१ ॥ श्रीकृ
 केशरोमनस्वशमश्रमकातिविभ्रयदितः ॥ नधावेदसुमन्तेतत्रिकाळ

३

फ

२

२

ॐ ह्रीं क्लीं ॥ ३ ॥ टीका ॥ केशमूले मस्तकाब्जं ॥ मश्मूले मुखे
चेः शीमते कक्षे पश्चिमे ॥ छेदनपांचे नकरावे ॥ २१ ॥ मस्तका नकरावे व
षनः नकरावे मश्मूले कर्मजागः नकरावे नखलो मछेदनः दंतधावन
नकरावे ॥ २२ ॥ स्नानमुरावे वनकवळः अवश्यकरावे त्रिकाळः परि
हाळावे नांशरीरमळः नष्टहृत्तिवळः नष्ट ॥ २३ ॥ केवळमुनीवरीश
यगः सदा सर्वदा करावे जागः ॥ २४ ॥ हावे नांशराः मांशांशरात
थें केवे ॥ २५ ॥ पापरीवानष्ट ॥ २६ ॥ धरति व्रतधारणः करावे
तपाचरणः तेंतपः ॥ २७ ॥ अथ धारणा ॥ २८ ॥ श्रीपौतप्येतपंचामि
नवखिवासारणा कुळे ॥ २९ ॥ आकंठमग्निसिंहराघदतस्तपश्चरेत् ॥ ३० ॥
टीका ॥ उल्लाकाळांचापंचामिः अग्निदुडेचकुंकोनीः पांचवोरविमध्य
हीः लेसापंचामि साधावा ॥ ३१ ॥ साळाकरुलियां नुचप्रदेशीः धनवध

सांधा राजैसी: तै अरा हा वें आका रा वा सी: वर्या काळि हे सी त पत्रा
मि ऐ से करं ॥ २० ॥ आलियां हि मां तरु तु सी: आ कंठ म न जळ वा सी:
जळ वा सुभा वा नि ब्री: हे वा रा प्र सा सि त प क्रिया ॥ २१ ॥ हे त प क्रिया
प्र ति व र्य: वि हि त वा रा प्र सा सि व य सा पर त्वे म ह रां सि: रु दि के रा
सां ग तु ॥ २२ ॥ शो का: अ नि प दं स सा प्र या: काळ प दं म था पि वा ॥ २३ ॥
र ख का र म क का वा दं नो र ख का र वा ॥ २४ ॥ टी का: अ ग्नि स व पा का
आ ली: कां का कें जे प क ज ग कि: तै ता प सा हा मि भ लि: आ हा रे वि लि
लिं उ द रा र्थ ॥ २५ ॥ कां त अ स लि यां वा लि: फ लें र वा वा ची ग स ग कि: कां दं
त गे लि यां स मु कि: कां ड नी उ र व कां सु र वे र वा वें ॥ २६ ॥ उ र व क न मि क
व नि: त रि कं डा वें द ग डें दे चु नि: नां हि वा ड गे ड प लि: कुं धा नि वा र लि

(40)

काळ

आहारार्थं ॥ अशोक ॥ स्वयं संचिनुया सर्वमात्मानं हृत्तिकारणं ॥ ६ ॥
शर्वेकांमिहोनादतितामदाहदं ॥ ६ ॥ टीका ॥ कुरुकाळिकं कुरु संसृष्टिः
तेकाळोतराकारणं ॥ संग्रहो सर्वथानकरणः ॥ व्रतधारणं वनख ॥ १२ ॥
सर्वदिशि फलं आनिहिः ॥ तेषां दिशि तेषां उरालिः ॥ तेषां अवश्यपाहिजे
त्यागिः ॥ नां हि बोद्धि किं आहारार्थं ॥ अथ प्रत्याहं आहारार्थं जाणः
फलं आनिहृत्तनः ॥ जाण फलं करी वनखलाः ॥ निसिद्धाणा वनख
॥ १२ ॥ आनिष्टं फलं आनिहिः ॥ न अनेकानि निरीक्ष्यति ॥ जं स्वकृष्टे
आजिहिः ॥ तेचि वहिहि आहारार्थं ॥ १३ ॥ देशकाळवर्तमानः ॥ इयं
तकळवेंमानः ॥ तत्संग्रहो न करी वेजाणः ॥ अदृष्टधारणनिर्धार
॥ १४ ॥ परावापतिग्रहणः ॥ सर्वथानकरावा आपणः ॥ पतिग्रहो
त्याजाणः ॥ व्रतखंडनवानप्रस्थ ॥ तमाशोक ॥ वन्यैश्चरुपुरीडा रीति

(5)

विदेत्काळकोदितान् न तु श्रौतेन पशुना मां यजेत वनश्च मिश्रं
 हिमाजीवानं सुखं समवेतः त्वा सि अग्नि होत्रे जाये मातः ते कुरु
 कर्म जे वेदोक्तः ते कुरु वेदमस्तु धनवासी ॥ ३५ ॥ वनिजै फळे मेरुतु
 सः ती चि कथा वां पुरी ठा सः ती ले य हा वा यस्तु पुत्रयः सावकारा मं
 जोत्ता ॥ परिश्रित कर्म विधान वा गार्थ पशु हनराः ते वान प्रस्था
 सिना हिजा राः वन प्र किं पुत्र न वा गा वै ॥ ३६ ॥ श्लो ॥ अग्नि होत्रं च
 दश श्व पौर्ण मासं च पर्व वत् ॥ ३७ ॥ न चि च नृने रा ता ता नि च
 ने ग मे ॥ ३८ ॥ दी का ॥ हवि अग्नि होत्र कर्म जे सी ॥ ३९ ॥ हो ति गृह स्था सिः
 ते चि वा ज बिं वा वन वा सीः वेदा जे सि ने मस्तु ॥ ४० ॥ आत्मा ये अग्ना
 मनि ग मा सिः आत्मा नी क रा वे या गा सीः दश पौ र्ण मा सिः चालु मा सीः वेदा ॥ ४१ ॥
 रो सा मु नी श्व र वन वा सीः तप स्वी ते जो रा त्रिं वा चं फळ प्राप्ति सीः ॥ ४२ ॥

प्र

चर

४

४

त्वयं केशसांगतो ॥ १ ॥ एवंचोर्नितपसासुनिर्द्यमनिसंतमं ॥ मातपोम
 यमाराधरुषिओकाद्रुपैतिमां ॥ २ ॥ टीका ॥ हेसेवेदोक्तवपसाचारः ॥ आ ॥ सि
 क्यमावेअत्वादरःसाहेपेकरिकांनिरंतरः ॥ अस्तिमात्रदेहउरे ॥ ३ ॥ शुशु
 शरीरपंजराःत्वचेनेशंकाठिवाशिगःपरासामर्थ्यअतिरचराःनस
 रेमाधारातपोनिष्ठ ॥ ४ ॥ टीका ॥ येप्रकारेनकर्मकरितांतपःओसकाद्यजाका
 निःपापःलाहेनिष्ठानसहृदयःसामनेनचरुपतोपावे ॥ ५ ॥ अथवा
 सनाअसताःसुखमरुपेअतिवृत्ताःतपामिमानेतत्त्वताःदेहअ
 हुंताअनुमात्र ॥ ६ ॥ परिष्काशापोहिनाहिःहेसेनानिमाकाओदेहिः
 तोपाठनारुषिओकांवातांदःतेथुनिपाहिममपावे ॥ ७ ॥ ओरुषिओकां
 तेंपावकाःलोकमेंचमुक्तिवामार्गाआकाःतेथुनिकमेंचिममपावकाः

६
 दा
 १
 २
 ३
 ४
 ५
 ६
 ७
 ८
 ९
 १०

कापरी उरकावनसु ॥ १ ॥ का ॥ यत्वेतत्क तन्वीर्णं तपोनिश्चयसंमहत्ता
 कामायायायसेयुयाकाकिराः कोपरस्ततः ॥ २ ॥ टीका ॥ एवंवानप्रस्थिः अति
 कृष्टिः तपादिसाधनसंकरीः भोगप्रकासेवात्कृष्टिः मोक्षपरिपाटिपायलो ॥ ३ ॥
 कुहातां आतिपां मोक्षफलः आचिराच्चादौ भोगकः ततपादिसाधनेन नि
 मलः कामार्थकैवल्यकल्पितः ॥ ४ ॥ विनामणिचियेसाटीः मांगति
 कागिरवापरकुंठिः कांपरीमद ॥ ५ ॥ अतिः काळिगोमटिदृष्टमागे ॥ ६ ॥
 तेषामनुष्मपरां चियेः स्मृतिः ॥ ७ ॥ ३-मंतीप्राप्तिः तेषां क्रियावर्धिरि
 ति ॥ कामवांछितिते मूर्ख ॥ ८ ॥ मूर्खा चेंकथलः बालप्रस्थाचोचिर
 हलः पुडातिसांगेन संपुर्णः रास्त्राथिगिरा मुनिश्चिति ॥ ९ ॥ जोबालप्रस्थ
 आपणः तपादिसाधनि अतिदरीलः आकातरिवैराग्यज्ञानः अपासिआराउ
 पडेना ॥ १० ॥ पंनासवर्धगहृष्ठः दोनिदादरोवानप्रस्थः आकाजनिजो अत्राप्तः
 ४ कामार्थचेंमूर्खपणः कितिसागावेगागहृष्ठः मोक्षप्राप्तिचेंसाधनः कामलिप्ताकारना
 ५ सामुर्वाचेंमूर्खपणः कितिसागावेगागहृष्ठः मोक्षप्राप्तिचेंसाधनः कामलिप्ता

य
 ५
 ६
 ७
 ८
 ९
 १०

धनः कामलिप्ता

वैराग्यमुक्तमनुजाना ॥ १७॥ आयुषा चेतननागवतिः दीवलेगा ऐस्यापरीः ॥ आ
तां बालुथं नाग उरका नरीः क्षाणशरीराज्ज्वर ॥ १८॥ हे संशरीर आत्मं क्षाणः
अध्यहि वैराग्येन जालः कुरावें संन्यासग्रहणः कर्माचरणप्रथां राक्षि ॥ १९॥
वानप्रस्थाश्रमश्रमिणां हिः निःशय वैराग्येन अध्यहिः सर्वथानुपजेद्विष्णु
येन ईः त्वाचा अर्द्धिकारका हि हुरि कोला ॥ २०॥ श्लोकः ॥ स्थपदासो नित्य मे
कथो ज्ञरका ज्ञानवें वथुः ॥ २१॥ आत्म ॥ समासं य मच्चित्तो सिसमा विरातु ॥
॥ २२॥ टीका ॥ सर्वथा वैराग्यनुदिदे ॥ २३॥ रा अदळळितो इवावां ईः स्वधर्म
वरणिं राक्षिता हिः कळपां हि सवें ॥ २४॥ ऐसा वानप्रस्थ वरा वासाः आत्म
समासं यण करुनि अज्ञेसाः माते दळधरुनि मानसाः अग्नि प्रवेचिं रिष्णु
वें ॥ २५॥ वानप्रस्थाश्रमि वनस्थाः अतिरायें जे जाका विरक्तः त्या विठ्ठल मे
विधिसमस्तः स्वयें नग वेंत सांगतु ॥ २६॥ श्लोकः ॥ यदा धर्म विपाके पुढो

क्रेषु निरकात्मसु॥ विरागो जायते सम्पन्नस्तानि प्रवृत्ते तमः॥१॥ रा॥ रा॥
वानप्रस्थिः अनुष्ठानः तेषां वैराग्यप्रतीकहृत्वाः इन्द्रचंद्रादिब्रह्मसदनः नि
रकासमानो मानि॥६॥ एसादृष्टवैराग्यउदावाः तेषां विहितानि कोक
वावाः त्यागकरुणिः अवधाः अगतिरावा संन्यासु॥६॥ ते संन्यासग्रहण
ल्लिनिः यथाशास्त्रिये पद्धतिः स्वयंसांगतश्चापत्तिः यथानियुक्तविहितो
र्थो॥६॥ श्लोकः॥ इष्टायथोपदेष्टुं नृणां वासपेक्षमृत्विजे॥ अग्निश्चाका
आवेस्य निरपेक्षपराव्रजेत्॥७॥ का॥ अष्टश्रवणादिविधानः प्रजाप
तिनाम इष्टा॥ ज्ञानमजभगवत्तत्त्वज्ञानः सर्वस्वदानकरुणकृत्विजं
॥६॥ मुखत्वं मूर्तिज्ञो अग्निः तो निजहृदयोऽष्टाधुनिः आशानिरोपकेदुनिः
संन्यासकरुनि निरपेक्षा॥६॥ संन्यासे करिते वा इंदुः विघ्ने अकारउदतिकं
हिः तो रगदुनिकां पाइंदोहीः संन्यासपाहि करवा॥६॥ श्लोकः॥ विप्रस्ये वसं

ॐ ५ येनं पाहे ब्रह्मसायोज्यताः यातामीसव

असतो देवा दारादिरूपिणः ॥ विष्णोर्बुधं यं धृष्टा क्रम्य समिधा त्वरं ॥ १०० ॥
टीका ॥ संन्यास करितां जो ब्रह्मणः कासि समस्त देवमिच्छेनः नाना स्त्रिया
दिरूपेण जाणः अनंत विघ्ने करुं येति ॥ १०० ॥ विघ्ने करण वया कारणाः मनुष्य
देवाद्याप्युजाणाः सदा अपि विघ्नितः देवाध्यानासर्वदा ॥ १०१ ॥ तो बुद्धि
नेदिये धुना आंताः पावदे उनी ॥ १०२ ॥ मन्त्रे भाषाः विघ्ने हा जो निपाळांताः अ
वगणुना देवां समस्ताः संन्यास सर्वदा करण ॥ १०३ ॥ ये सा वैराग्ये उक्तं वि
वेकज्ञाने अति श्रेष्ठः संन्यास ग्रहणं अतीव रिष्टः विधि निष्ठ विभागे ॥ १०४ ॥
एवं जालियां संन्यास ग्रहणः त्यागे विधा रं विधिविधानः स्वयं सांगता हेना
रायणाः स्वधर्म लक्षण संन्यासि ॥ १०५ ॥ टीका ॥ विनयान्ते नु निर्वसः कोपि
नद्यादं नं परं ॥ त्यक्त मनस उपात्रात्मा संन्यासि विदना दृष्टि ॥ १०६ ॥ टीका ॥ नु
तां अभयदान पुरस्करः संकल्प सर्व क परिषो चारः ते उरले दिसे देह मार्यः
ॐ ५ येनं पाहे ब्रह्मसायोज्यताः यातामीसव

सर्व स्वये रूपा गिते ॥ १०६ ॥

(४)

सर्वस्वयैरकाजिठे ॥ १०१ ॥ ओ गुरु वाक्य श्रवणा रीरिसाः वस्तुचिहो
तुनाठे का आये साः उड्डुहदहवु दिवावळसाः तुटका कांसा कर्मका
॥ १०२ ॥ सा सि वि धान क र्त्तव्यताः बोलां चि नये सर्वथाः नवना त=सा लि
पां हां वाः रि तें वा क्ता तां को र्ता ग म कि ॥ १०३ ॥ हर मि न लां व न्हीः तो प
र ते नां का पुर प लिः त वी व स्तु क्ता का गुरु श्रव लिः तो वि धि क र प लि किं
व र्त्ते नां ॥ १०४ ॥ प री गुरु वा क्ते त वी व स्तु क्ता का गुरु श्रव लिः तो वि धि क र प लि किं
वी सह साः सा चि वि धान ता अ व धा रि ॥ १०५ ॥ गुरु वा क्ता चे क र तां
म न नः ता ग वें प लिः ता जे म न त र लिं ग मा त्र आ धा द नः को पि न
न ॥ १०६ ॥ क लु क्ते न नि वा हें सरः ले से का गा वै त जें पुरः व स्तु
खं ड डु सरेंः सा धि का रे ध रा वै ॥ १०७ ॥ दं ड डु मं ड लु लं व आ हेः त वं को पि
न व हि वा स रा हः दं ड का गा स वें वा हः ता ग हा ये वे आ चा ॥ १०८ ॥ आ

किं

७

१३

ध्या

पश्यकाळि संन्यासासिः रोगलागला होय यासिः कांजरे नयापि तें दे
हासिः ते जे रोगे कासि तें धावें ॥ ८७ ॥ गुरुवाचें श्रवणमननः ऐशें सा
धा जो साधनः त्या साधकाचें नक्षत्रः स्वयं भाकल हांगतो ॥ ८८ ॥ कां
हासि रतं न्यसेत्यायं वस्त्रं तं जं विवेक ॥ सत्पर रतं वदेवाचं मनः स
तं समाचरेत् ॥ ८९ ॥ टीका ॥ हासि रतं उनीजाराः पृथ्वी पाहोनि पावनः
हं सागति करी गमनः अतु संधानं नृन वृत्ति ॥ ९० ॥ जेथें जावे संपदा
हासि पडेः तें प्राण गेलियां न चढे पुनः जिविता काढुनाये कां कडे पाउ
ते पडे अति शुद्धि ॥ ९१ ॥ आधिच पवित्र गंगजलः त्याचे निमळ वस्त्रें
निरमोनी मळः या पशु करुनियां निमळः गंगजल सेविति ॥ ९२ ॥
जाचे वाचे आळाः असत्या चील राशाळाः जाकुनि वैराग्य याळाः स

जे

साधा उगवला फलदम ॥ १ ॥ पण विरल फलदाची वनफळेः परिपक्व
आणि सोडवलेः मधुर सेखार साळेंः अतिनिर्मळे मधमघीतें ॥ २ ॥ जें
शिवलें ॥ अति गोडः पुरवी श्रोतयांचे कोडः निवेडिवाची वाडः सत्य सु
रवा उहावाचे वां ॥ ३ ॥ सहजे संन्यासाचे ध्यानः अहमैव नारायणः तें
दृढ धरुनियां अनुसंधाने पवित्र मन करवा ॥ ४ ॥ मन करुनियां पा
वणः दृष्टि विचरा विजाराः मनांचे पवित्रपणः सर्वत्र आपण
लक्षाचें ॥ ५ ॥ संन्यासाचे धर्मिणः मुख्य वेहे चित्त क्षणः पवित्र
करुनियां अंतःकरणाः सर्वत्र मनां लक्षावा ॥ ६ ॥ मनांचे पवि
त्रपणः उद्धवायाना वजाराः आतां दृढाचे लक्षणाः संन्यासचिन्ह तें
आइक ॥ ७ ॥ शोक ॥ मोनानका निवाया मांदुं वा केहचे तसां ॥ नघ
तेयस्य सत्तंच वेणुभिर्नीज वेद्यति ॥ ८ ॥ टीका ॥ मोन अथवा सत्त्व

ॐ का

भाषणः कांशामनामां चैस्मरणः हो कांराचे नुधारणः वाग्दंडाण
मानां वै ॥५॥ शरीराचें जितुं केचळनः तें प्राणाचे नीवळे जाणाः त्या
प्राणांचें रोधनः करावें आपण प्राणामा में ॥६॥ प्राणामा में निज प्रा
णाः जिनो निवृत्ताचें स्वाधानः यांनां देह दंडाणाः औदक्यक्षणास
नोदंडाचे ॥७॥ मनांचें पळपणः संकल्पविकल्पजाणाः त्याचें करावें
खेदनः ब्रह्मनुसंधान करावें ॥८॥ मासे स्वरूप सर्वगतः तेथें निश्च
ये देवातां चितः मन संकल्पविषय ॥९॥ जाय जेथः तेथे तेथें तें स्वरूप ॥१०॥
मैसे सावधान राखतां मनः देहागळ्यां अनुसंधानः तव संकल्प
विकल्पजाणाः सहजे चित्ता स्वयं होति ॥१००॥ देहवाचा आनि मनः
यात्रिदंडाचें नक्षत्राः तुज म्यां सांगीत तें संस्मरणः संन्यास त्वजाणा येणो
सत्य ॥१॥ हे तिही दंडन सतां जाणाः केवळ वेळुदंडग्रहणाः तेणें संन्या

च

सत्त्व न घटे जातः देह विटं बरग दं नार्थः ॥ संन्यासां वा आहार विहारः
आचार समाचार विचारः स्वधर्मपुरुषाचारः सारंगधर सांग
तोग ॥ ३ ॥ मित्रा चतुष्टय एषु विगर्धान् चर्तयंश्चरेत् ॥ सत्ताण
रां सुखं लब्धं लब्धे न च नाना ॥ ४ ॥ दीक्षा ॥ पुर्विज्ञाण संन्यासिः
चतुर्वर्ण मित्रा हो नित्यासीः ॥ ५ ॥ गौहि कालि के सीः ब्राह्मणा प
सि चतुर्वर्ण ॥ ६ ॥ विविधा विविधा ॥ ७ ॥ ता ब्राह्मणां वा तौ विद्वजः
आ इ क ते हि प्रकरणः विविधा ॥ ८ ॥ सांगे न ॥ ९ ॥ मुख्य ब्राह्मणा वि
द्विज्ञाणः शीघ्रं नुंछर क्रोश ॥ १० ॥ अपाचित ६ कं अध्यापण ५ अथ
वा पाजन ६ विविधे सी ॥ ११ ॥ जो विविधे का गिनिधारीः रास्त्री हो उ नि
यां निरुपरा रारिः श्वर वृत्ति विविधा करीः तो जाणा वा दत्री ब्राह्मणां
माहि ॥ १२ ॥ जो वा विविध वृत्ति चरीः नित्य विविधा आपु लि करीः ब्राह्मणा

१ वेत्ति निधारी ज्ञानावाः ॥ ८ ॥ जो शुद्राने शुद्र क्रियवतीः सदा सर्वदा ॥ ९ ॥
करीः

१०४
ब्राह्मणं मा क्षरीः लो ब्रह्मण शुद्र क्रिया करीः शुद्र व्यवहारि यो गे ॥ १५ ॥
उत्तमाती मी निक्षान्ता नः लैका त्र ब्राह्मण निक्षान्ता नः क्षत्र ब्राह्मणं
वे निः प्रथमः वैश्यादि ब्राह्मणं कामः निक्षान्ता गृह ॥ १६ ॥ ब्राह्मण ह्यत्री वै
श्या ब्राह्मणः निक्षेसा अत्राहंति नः वै शुद्रा विद्या ब्राह्मणीः निक्षान्ता गृह
णी अत्रिका ह ॥ १७ ॥ मुख्य ब्राह्मणं यमः निक्षान्ता गृह ते सम ५ः ब्रह्म
चारी ब्रह्म जे माहिः गृह ब्राह्मण निक्षान्ता सर्व येति स ॥ १८ ॥ यानु निधारी ब्रा
ह्मणं तः क्वे वळ देश अथवा नः निक्षान्ता ते हि निक्षेसा नक्षवा वा हातः
हस्व धर्म निक्षेवा ॥ १९ ॥ ते हि निक्षान्ता प्रतिने मस्तः निक्षेसा यथा का कना
दितः मांगा वीने मुनी धरं सातः ऐसे निधा ह्यर्थ मै कवा वे ॥ २० ॥ जे सा
ता धरं निक्षान्ता तः ते निक्षेवा धर्म विहितः तैथे सांगे श्री कृष्ण नाथः स्मृ

ये

मूळ प्रत पाहण्यासाठी संपर्क

इतिहासाचार्य वि.का. राजवाडे संशोधन मंडळ, धुळे
राजवाडे पथ, गल्ली नं. १, धुळे-४२४००१ (महाराष्ट्र)
दूरध्वनी क्रमांक (०२५६२) २३३८४८
Email ID : rajwademandaldhule@gmail.com